

נושא העבודה
הסדרי טיעון

תאריך: 2 בינואר 2017

**העבודה מוגשת בחסות העמותה של
נוער שוחר משפט עברי**

תוכן העניינים

-3-הקדמה
-4-מבוא
5-6הסדרי טיעון משפט עברי
-7-משפט ישראלי

7-8.....	הסדר טיעון בישראל
9-11.....	סדר הליך הסדר טיעון
12-13.....	הצדקות לשימוש בהסדרי טיעון
13-14.....	דוגמה להסדר טיעון
-15-	ספרות אקדמית שדנה בנושא הסדרי טיעון
-16-	השוואה בין המשפט העברי לבין המשפט הישראלי בנושא הסדרי טיעון
-17-.....	סיכום
-18-.....	ביבליוגרפיה

הקדמה

בעבודה זו ברצוני את נושא הסדרי הטיעון אשר נכלל בדין הפלילי .
בחרתי לעסוק בנושא זה עקב התחברות לנושא, ובנוסף בגלל הסדרי טיעון שנחשפתי אליהם בתקופה האחרונה ורציתי להעמיק ולחקור את הנושא.
וגם היו מספר הסדרי טיעון שלפי דעתי עררו זעם רב בציבור וזה מה שגם גרם לי לחקור את הנושא ולהבין למה זה קורה.

הסדרי טיעון או בשמו המכור עסקת טיעון הוא נושא עמוס בדעות של אנשים כלפי ההסדרים וכלפי המוסד עצמו מכיוון שישנם מספר הסכמים שנחתמו ולא היו קשורים למציאות המשפטית.

מבוא

בעבודה זו אני אתמקד בנושא במוסד הסדרי הטיעון. בעבודה אני אבחן את המונח עצמו וההצדקות לקיומו, דעות ספרותיות על הנושא, הציג דוגמאות בנושא ועוד. בנוסף אפרט על איך הסדרי טיעון באו לידי ביטוי במשפט העברי, אשווה כיצד היה הסדר הטיעון במשפט העברי וכיצד הוא כיום. מטרותיה העיקריות של העבודה היא לבחון את הסדרי הטיעון ולהבין מספר דברים:

מה השתנה מהחקיקה הראשונה ועד היום, כיצד פעלו בעבר ההסדרי טיעון, כיצד עושים הסדר טיעון.

הסיבה העיקרית לבחירה בנושא זה היא ההתעניינות בנושא עקב קריאת דברים המדברים על הנושא וכך נוצר התעניינות.

הסדרי טיעון – המשפט העברי

במשפט העברי אראה כיצד באים הסדרי הטיעון לידי ביטוי בתנך ובמקורות: בסכסוך ממוני ישנה הנחייה לבית הדין להעדיף פשרה מוסכמת על הצדדים, על פני הכרעה של בית הדין. הנחייה זו הוגבלה רק למקרה "שכל אחד מהם חושב שהצדק איתו ואינו רוצה כלל לגזול את חברו". כלומר, כאשר אף אחד מהצדדים בסכסוך אינו פועל מתוך כוונת זדון יש חובה לנסות ולהגיע לפשרה מוסכמת. ברוח זו ניתן להבין את חוסר היכולת

בלוותר על השיפוט הפלילי הדתי, אך אי אפשר למנוע מלהסתמך על הפללה עצמית. מכיוון שמדובר בעובר עבירה, ולא באדם שחושב שהצדק איתו אין מקום לויתורים. לאור זאת יהיה ניתן להציע קריטריון על פיו ניתן יהיה ניתן לקבוע מתי ראוי למחול לנאשם או להגיע איתו לעסקת טיעון:

כאשר התקנות מענישות על התנהגות לא-מוסרית חמורה, דוגמת אונס, רצח או הריגה ברשלנות פושעת אין מקום לעסקת טיעון. במקרים אלה, עסקת טיעון עם העבריין נותנת לגיטימציה למעשים חמורים, והופכת את העונש ללא חשוב. לעומת זאת, כאשר התקנות מענישות את מי שעבר על החוק ללא עבירה מוסרית חמורה: מי שבנה ללא רישיון יש מקום לעסקת טיעון. במקרים כאלה, העונש איננו נובע מחומרת המעשה אלא מהעבירה על החוק, וייתכן שהוא יוגדר כתביעה שאין בה עניין לציבור, ועל כן עדיף לסיים אותה בלי משפט.

מלבד זה, עסקת טיעון בתנ"ך אינה יכולה להיות מבוססת על הודאת בעל דין,¹ אין אדם משים עצמו רשע", כמובן חוץ מאשר בתביעה ממונית בין אדם לחברו, בה הודאת בעל דין היא כמאה עדים.

נוסף על כך ישנה פרשנות נוספת של ²הרא"ש שמצדדת את עסקת טיעון, שאומרת שכאשר לא ניתן להגיע לבירור מלא של האמת, עדיף להסתפק בכל פתרון שיכריע את הדין, ובכלל זה בפשרה. יישום אמירה זו בתחום התקנות הוא בעייתי, בוודאי במקרים בהם מדובר על מעשה בלתי מוסרי. אולם, מסתבר שניתן להסיק מהרא"ש שבמקרה של תשתית ראייתית רעועה, שעלולה להסתיים בזיכוי מחמת הספק, יש להעדיף פשרה בדמות עסקת טיעון שיש בה הכרעה ברורה, גם אם היא מינימאלית.

¹ סנהדרין ט"ב

² רבי אשר בן יחיאל

אך במקרים יוצאי דופן ישנו דבר הנקרא "הוראת שעה". "הוראת שעה" ניתנת בסמכות רק למלך, לסנהדרין או לנביא, להגיע לקביעת דין אם ברור שהאדם פשע כאשר אין מערכת הוכחות הנדרשת על פי ההלכה (הרא"ש והרשב"א כותבים שהוראת שעה נותנת גם סמכות לראשי הקהילה).
כמובן, אלה נהלים יוצאי דופן, אבל כאמור ברור מאליו שגם הוראת שעה אינה מתירה עוול.

משפט ישראלי-הסדרי טיעון

מהו הסדר טיעון?

הסדר טיעון הינו הסכם בין התביעה לבין נאשם או בא כוחו באשר לסעיפי האישום - או לפרטים בכתב אישום, או בדבר העונש אשר יוטל על הנאשם, או באשר לנושא אחר הקשור בתוצאות המשפט.
הסדר טיעון איננו בעל מעמד חוקי והינו יציר הפסיקה. מכיוון שכך, לא נמצא הגדרה אחת ברורה וחד משמעית הממצה את משמעויותיו המלאות של ההסדר.

למרות זאת, ניתן ללמוד כי המונח "עסקת טיעון", מטרתה לתאר טווח רחב של אינטראקציות שעשויות להתרחש בין הגורמים הרלוונטיים בהליך משפטי פלילי נתון. ניתן לראות בהסדר הטיעון כסופו המיוחל של ההליך, לעיתים ארוך ולעיתים קצר, אשר יכול והתחיל בשיחות גישוש ראשוניות, המשיך במשא ומתן, וסיומו בהסכם מחייב בין הצדדים שקיימו את המשא ומתן.

הסדר טיעון בישראל

"הסדר טיעון" הינו מונח כוללני, אשר יכול ללבוש צורות שונות. ניתן לראות כי לעיתים ההסדרים מהווים את התחייבויות התביעה להגשת תסקיר מבחן בטרם קביעת העונש, הסכמה לשחרור בערבות או המלצה על חנינה, וכן הסכמה לסגירת תיקים אחרים שתלויים כנגד הנאשם. חלקו של הנאשם בהסדרי הטיעון הינו אך ורק לעניין ההודאה. כידוע, ההליך הפלילי נפתח בהקראת כתב האישום וקבלת תשובתו של הנאשם לאישומים³.

בשנת 1972 נידון לראשונה בארץ מעמדו של הסדר הטיעון, לאחר שאדם שקיבל עונש חמור מזה שדרשה הפרקליטות שלף לשופטים בערעור את הסדר הטיעון. בראשות נשיא בית המשפט העליון משה לנדוי, קבע שהנפש היפה אמנם סולדת מהסדרים כאלה והם פגומים מבחינה מוסרית, אולם בתוך עמו הוא יושב. בשנת 1989 קבע פרקליט המדינה את ההנחיות לשימוש בהסדרי טיעון במשפט. בשנת 1991 קבע הנשיא שמגר, כי בית המשפט איננו "זרועה הארוכה של התביעה או של הסניגוריה ואיננו פועל לעולם לפי תכתיביהם, ללא שיקול דעת עצמאי". אף על פי כן, קבע הנשיא כי בדרך כלל יכבד בית המשפט את הסדר הטיעון, אלא אם קיימים טעמים מיוחדים השוללים זאת. גישה זו מודגשת עוד יותר בדברי השופט מצא באותו

³חוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1982

פסק דין, שקבע כי בהעדר נימוקים מיוחדים ראוי לו לבית המשפט לכבד בקשת תובע להקל בעונשו של נאשם, וכך הוא הכלל הראוי גם כשבקשת התובע מהווה חלק מהסדר הטיעון.

בשנת 2002 הגיעו לפסיקה⁴. הפסיקה הביעה דעתה על המינוח "הסדר טיעון" וקבעה כי בעבר הסדר זה נקרא "עסקת טיעון" מתרגום המונח באנגלית "Plea Bargaining". השופטת בייניש טענה כי הותרת המינוח "עסקה" מרמז על התקשרות חשאית ומניעים נסתרים, וזאת למרות הלגיטימציה שהקנה לו המוסד ברבות השנים במשפט הישראלי. וכתוצאה מכך הציעה השופטת בייניש כי ישונה המינוח כך שיכלול את המילה "הסדר". בהמשך פסק הדין⁵, הדגישה השופטת בייניש, כי הסדר הטיעון מיתר את חלקו של ההליך הפלילי אשר עוסק בבירור העובדות וקביעת ממצאי ההרשעה. וייתכן כי עשוי להפוך את הליך גזירת הדין ללא נחוץ. בניגוד לדעות אחרות שצמחו ברבות השנים, חשה השופטת בייניש (ודברים אלה הובאו עוד כאשר מוסד הסדרי הטיעון היה בהתחלה), כי מוסד זה יכול להוות תחליף להליך הפלילי, אשר למרות היותו קצר יותר, עודנו מגשים את התכלית של ההליך הפלילי.

ההנחיות לשימוש בהסדרי הטיעון שנכתבו ב-1989 לראשונה, עודכנו לאחרונה בפברואר 2009 על ידי פרקליט המדינה. ביולי 2010 עברה בקריאה ראשונה הצעת חוק ממשלתית להסדרת השימוש בהסדרי טיעון.

סדר הליך הסדר טיעון

⁴ ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577, 587 (2002).

⁵ שם, בעמ' 589.

- הסדר טיעון יכול להיעשות בכל שלב משלבי ההליך הפלילי, החל משלב הגשת כתב האישום ועד לשלב גזירת העונש. אם צפויה אפשרות של הצעה להסדר טיעון בבית המשפט, על הפרקליט לקבל מראש אישורו של פרקליט המחוז או מי שהוסמך על ידו.
- על התובע לוודא שהסדר הטיעון מביא בחשבון את מידת הנזק שנגרם לקרבן העבירה.
- (א) בעבירות בהן נפגע קורבן העבירה פגיעה ממשית (למשל, בעבירות של הטרדה מינית או אלימות), רצוי ליידע את נפגע העבירה על האפשרות שהתביעה תגיע להסדר טיעון עם הנאשם.
- (ב) במקרים אלה, טרם עריכת הסדר הטיעון יש לתת לנפגע העבירה את ההזדמנות להביע את עמדתו בעניין לפני התובע, אלא אם קבע סגן נציב שירות המדינה או הממונה על התביעה, כי יש בכך לפגוע באופן ממשי בניהול ההליך.
- (ג) עמדת נפגע העבירה תובא בחשבון במכלול השיקולים העומדים ביסוד הסדר הטיעון, טרם קבלת החלטה בעניין. עריכה ואישור של הסדרי הטיעון
- עריכת הסדר הטיעון ואישורו יעשו ככלל, במשרדי התביעה, באמצעות מסמך כתוב, המשותף לשני הצדדים וחתום על ידם. במקרים בהם לא ניתן לערוך מסמך משותף לשני הצדדים, יש לוודא קבלת אישור בכתב מטעם הנאשם על פרטי ההסדר.
- הסדר הטיעון מצריך אישור סגן נציב שירות המדינה (משמעת) או הממונה על התביעה.
- התובע המופיע בתיק לא יערוך הסדר טיעון ללא קבלת אישור מהגורם המוסמך.

- בתיקים בעלי רגישות מיוחדת, עקב חשיבותם הציבורית, או במקרים בהם הנאשם הוא בדרגת סמנכ"ל בכיר (או מקביל לו בסולם הדירוג) ומעלה – יעשה הסדר הטיעון לאחר היוועצות עם נציב שירות המדינה.

ההליך בבית הדין

- רצוי שלא לקיים משא ומתן לקראת גיבוש הסדר טיעון בפני בית הדין. יש לנסות במידת האפשר, למנוע לחץ של בית המשפט על גיבוש עסקת טיעון. ירידת בית המשפט לזירת הדיון, בדרך של לחץ לסיום ההליך, עלולה לפגום בהסדר ובהליך.
- יש להגיש לבית הדין את מסמך ההסדר, או להודיע את פרטיו לבית הדין לפני הודאת הנאשם, וזאת, לאחר שהובהר כי הנאשם מבין את פרטי ההסכם, ומודע לכך כי בית המשפט אינו כבול להסכם. בנוסף יש להציג בפני בית הדין את תמצית השיקולים העומדים ביסוד ההסכם.
- על התובע להבהיר לנאשם, כבר בעת עריכת ההסדר, כי אינו יכול להתחייב מראש מה תהיה עמדת התביעה בערעור, אם יחרוג בית הדין לחומרה מהעונש עליו הוסכם בהסדר הטיעון ויוגש על כך ערעור מצד הנאשם. במקרה כזה תבחן התביעה את עמדתה מחדש.

גורמים מאשרים של הסדרי טיעון

- סגן נציב שירות המדינה (משמעת) ידווח מעת לעת לנציב שירות המדינה על הסדרי טיעון שאושרו.
- בכל מחוז, הגורמים המאשרים את הסדרי הטיעון, הם פרקליט המחוז וכל מי שהוסמך לכך מטעמו, על פי הנהלים הפנימיים. בתיקים של התביעה המשטרית ראוי שהסדרי הטיעון יאושרו על ידי ראש לשכת התביעות או על

ידי ראש השלוחה . פרקליט לא יעשה הסדר טיעון על דעת עצמו, אף אם נתבקש לכך על ידי בית המשפט. הסדר הטיעון יערך באישורו של פרקליט מחוז בלבד. יחד עם זאת, במקרים מיוחדים, כאשר מתעורר צורך בכך, רשאי פרקליט לקבל אישורו של פרקליט בכיר, שהוסמך לכך מפורשות על ידי פרקליט המחוז. אישור מעין זה אפשרי רק לגבי תיקים שאינם מעוררים קושי מיוחד.

חזרה מהסדרי טיעון

- ניתן לחזור מהסדר טיעון עד הודיית הנאשם בפני בית הדין רק במקרים חריגים ונדירים, אם האינטרס הציבורי מחייב זאת, תוך בחינת שלושה שיקולים עיקריים: אמינות השלטון, הגשמת מטרות הדין המשמעת, והאינטרסים של הנאשם.

הצדקות לשימוש בהסדרי טיעון

כידוע, הצדדים להסדר הטיעון הינם מחד הנאשם ומי מטעמו, ומאידך התביעה. אלא, שבמסגרת הסדר הטיעון, שני הצדדים לוקחים חלק פעיל במשא ומתן – הנאשם מבחינתו מוותר על הזכות להוכיח את חפותו במסגרת ההליך ואף מוותר על הסיכוי לזיכוי, ואילו התביעה מצידה מוותרת על האפשרות להוכיח ולהרשיע את הנאשם בכל המיחס לו בכתב האישום ו/או על האפשרות שהעונש שיושת על הנאשם לאחר

חתימת ההסכם, יהא זהה לעונש שהיה יכול להיות מושת עליו בסיום ההליך השיפוטי המורכב. לאור וויתורים נרחבים אלה, ניתן רק לתהות מדוע תסכים התביעה "לוותר על ההזדמנות" להרשיע נאשם ולוודא כי יהא מאחורי סורג ובריח בתקופת הזמן המקסימאלית שמאפשר החוק. התשובה המתבקשת הינה כזו העוסקת בעומס הרב שמצוי על כתפי המערכת המשפטית. העומס על מערכת האכיפה נוצר בשל הגידול בכמות העבריינות, הגידול במספר תיקי התביעה, מורכבות התיקים, היקף העבודה הנדרש בה וצמיחת היקף המשפט הפלילי. סיבות אלה ואחרות הובילו למצב שבו נטל המשימות שמוטל על רשויות האכיפה רק הולך וגובר, ואילו המשאבים שמוקצים לרשויות אלו, לא משתנים במהלך השנים במקרה הטוב, אם לא פוחתים, במקרה הרע. ניתן לראות קשיים אלה כמעין כדור שלג שמתגלגל במדרון, וזאת מאחר והעומס על מערכת המשפט מוביל בתורו לבעיות קשות אחרות, אשר אותן מנסה הסדר הטיעון לתקן בסופו של יום. אם נסקור בעיות אלו בקצרה, נראה כי העומס הרב גורם לעיכובים בטיפול בתיקים עד להכנת כתב האישום והגשתו, אשר בתורם גורמים לנזקים עקב עינוי הדין שנגרם לחשודים ולנאשמים מבלי שאשמתם הוכחה. אלה משפיעים בטווח הרחוק יותר על האפקטיביות של הענישה, אשר כלל לא גורמת להרתעה כאשר העונש ניתן מקום שבו המעשה נשכח. מלבד זאת, ניתן להיווכח כי העומס גורם לפגיעה חמורה באכיפה, אשר עם הזמן יורדת בשל גניזת תיקים ישנים ונשכחים. אלא, שמוסד הסדרי הטיעון מסייע כמעט בכל אחד מהקשיים שפורטו מעלה. על מנת להבהיר נקודה זו, אבקש לפרט כמה מפתרונות אלה כעת:

אפקטיביות הענישה: הסדרי הטיעון "מזרזים" את העבודה בתיק אחד, דבר המאפשר לתובעים להתפנות ולטפל בתיקים רבים אחרים, אשר ככל הנראה לא היו מטופלים כלל או שהיו מטופלים באיחור מה בשל העומס וריבוי התיקים החדשים שנפתחים בכל יום.

דוגמאות להסדר טיעון

בוכריס הואשם ב-17 סעיפים בגין ביצוע עבירות מין - אונס, מעשי סדום ומעשים מגונים - בשתי הפקידות שלו בשנים 2010-2013. בוכריס מואשם כי אנס בשלושה מקרים את פקידתו א', וביצע בה מעשה סדום ומעשים מגונים בכמה מקרים. הוא מואשם גם במעשים מגונים ברס"ן ל', שהייתה תחת פיקודו. המעשים התרחשו בצימר, בחדרו בבסיס, בלשכתו, ואף ברכבו הצבאי. אחד המקרים התרחש אפילו בביתה של אחת המתלוננות. לאחר הגשת האישום נגדו פרש בוכריס מצה"ל.

בוכריס מכחיש לחלוטין את טענות החיילת שתקף אותה מינית, והודה שהיה מגע אינטימי עם הקצינה שהתלוננה נגדו, אך הוא היה קצר וביוזמתה.

על פי הסדר הטיעון המתגבש, בוכריס יודה בעבירות קלות יותר, סעיפי האונס יימחקו, הוא יורד בדרגה ולא יישב בכלא.

על פי הסיכום, בוכריס יודה שקיים יחסי מין עם א', החיילת ששירתה תחתיו והתלוננה על אונס ומעשי סדום. עבירות אלה יומרו והוא יורשע בבעילה אסורה בהסכמה. יחסי המין עם החיילת, לפי ההודאה של בוכריס, התרחשו בכמה מקרים - בניגוד לגרסתו העקבית לאורך הפרשה שלפיה לא קיים עמה שום מגע אינטימי.

לגבי המעשה המגונה שיוחס לו כלפי הקצינה ל' במשרד במוצב נחל עוז, הסעיף יומר להתנהגות שאינה הולמת. בוכריס הודה בחקירה שאכן היה מגע אינטימי בין השניים באותו מקרה, אך הוא היה ביוזמת הקצינה והופסק על ידו מיד.

בוכריס ייענש בהורדה אחת בדרגה ובמאסר על תנאי בכפוף לאישור בית הדין הצבאי בקריה. הסדר הטיעון יוצג הלילה לשתי המתלוננות וגרסתן להסדר תישמע בפני הפרקליט הצבאי הראשי תא"ל שרון אפק, אך התנגדותן - אם תהיה כזו - לא צפויה לבטל את ההסדר. עד כה נערכו שלוש ישיבות גישור בין פרקליטיו של בוכריס

לבין נציגי התביעה הצבאית, בנוכחות המגשר, השופט הבכיר בדימוס והאלוף במיל' אילן שיף. בהליך גישור מנסים הצדדים להגיע להסכמה לסיים את הסכסוך ביניהם באמצעות אדם שהוסמך לכך. בסיומו יכולים למשל הצדדים לחתום על הסדר טיעון, או מנגד - להכריז שלא הושג דבר וממשיכים בהליך הפלילי הרגיל. הליך הגישור אמור היה לחסוך מהמתלוננות את הצורך להעיד בבית משפט.

בפרשת בחמוצקי⁶, דן בית המשפט בפעם הראשונה באופן גלוי וברור בפרקטיקה של הסדרי הטיעון, אשר עד לאותה הפרשה היו נעשים מבלי לקבל את הסכמתו המפורשת של בית המשפט. באותה פרשה קבע בית המשפט העליון כי הסדרי טיעון הינם "נוהג שאין טעם לבכות עליו ולפסול אותו משיקולים מוסריים או אתיים צרופים". בית המשפט המשיך וקבע כי על שופט שמובא בפניו הסדר טיעון כאמור, מוטלת החובה להזהיר את הנאשם כי אינו כבול לתנאי ההסדר ולוודא כי הנאשם הבין את משמעות הודאתו. קביעה זו מובילה למסקנה שאם בסופו של התהליך בוחר הנאשם להודות בביצוע המעשה, והודאה זו נתפסת בעיני בית המשפט כמהימנה, יכול הנאשם להיות מורשע על סמך אמרתו.

ספרות אקדמית שדנה בנושא הסדרי טיעון

פרופ' אליהו הרנון ופרופ' קנת מן סקרו במחקרם "עסקאות טיעון בישראל" את היתרונות שבצד הסדר הטיעון תחילה הנאשם לא יחוייב להעלות טענות הגנה, אשר לאחר כל בירור הראיות בתיק, יתגלו כטענות הגנה אשר עלולות לפגוע בו ושנית הנאשם יכול לחסוך לעצמו משפט ארוך אשר יכול להימשך גם שנים ובכך למנוע "סבל". סוג אחר של סחר בסיכונים מגיע מצד המדינה, כך גם אם נולד תיק כנגד עברייני שהראיות נגדו אינן טובות וייתכן כי לאחר ניהול משפט היה מזוכה מחמת

⁶ ע"פ 532/71 אליהו בחמוצקי נ' מדינת ישראל, פ"ד כו(1) 543 (1972).

הספק (בניח שכתוצאה ממחדלי המשטרה שחקרה את התיק), כך שאם יורשע בזכות הסדר הטיעון הרי שבכך באה לידי ביטוי גם הדאגה לטובת הציבור. יתרון אחרון וחשוב הוא החיסכון בהוצאות ובכוח אדם של כל המערכת- הוצאות מופחתות על המשטרה, הפרקליטות ובתי המשפט. עם זאת, לצד היתרונות קיימים גם חסרונות על אלו עמדו הרנון ומן במחקרם, וכן אורן גזל במאמרו "העומס על התביעה הפלילית". המשא ומתן אשר יוביל להסדר טיעון בסופו של יום עלול לפגוע באינטרס הציבור. כך למעשה, נאשמים יכולים להפוך למעין סוחרים, אשר מתמקחים על עונשם בתמורה להודייתם. שיטה שכזו עלולה לעודד נאשמים להאמין בגישה כי "את הצדק ניתן לקנות" ולכן יעדיפו מראש לנהל משא ומתן על מנת לקבל הקלה בעונש. כמובן כי אין מקום להתנהלות כזו במערכת המשפט הפלילי והיא עלולה לערער את אמון הציבור במערכת המשפט בכלל ובמשפט הפלילי בפרט (בדגש על הרשויות שאמורות לאכוף אותו). טענה נוספת של אלו הסבורים כי מוסד עסקאות הטיעון אינו ראוי או צודק הינה שבדרך כלל הצד שמרוויח מעסקת הטיעון הוא רק הנאשם אשר יוצא בעונש קל מזה שהיה מגיע לו על חומרת מעשיו ומזה שהיה מקבל אם היה מתנהל משפט, אז ההסדר פוגע באפקטיביות הענישה.

השוואה בין המשפט העברי לבין המשפט הישראלי בנושא הסדרי

טיעון

בין המשפט העברי לבין המשפט הישראלי יש הרבה קווי דמיון אך בנושא הסדרי טיעון במשפט הישראלי האמירה אינה כול כך ברורה לגבי החקיקה של הנושא ואילו המשפט העברי האמירה בנושא ההסדרים היא מאוד ברורה לגבי הדבר.

⁷ אורן גזל-העומס על התביעה הפלילית

ישנם מספר דברים שבהם המשפט העברי והמשפט הישראלי דומים וישנם מספר דברים שונים:

- בהסדר טיעון במשפט העברי ישנה אפשרות למחול לבן אדם לעומת המשפט הישראלי שאינו מאפשר מחילה לבן עקב פשע שהוא עשה.
- בהסדר הטיעון במשפט העברי ישנה אפשרות להגיע לפשרה אם רואים שאין כוונה לזדון משני הצדדים לעומת המשפט הישראלי שמחייב הסדר טיעון בין שני בצדדים.
- בהסדר הטיעון במשפט הישראלי ובמשפט העברי ישנה אפשרות של הסדר טיעון על פני עונש שנקבע מראש.
- בהסדר הטיעון במשפט הישראלי ובמשפט העברי אין אפשרות להסתמך בהפללה עצמית כדי לסגור את הסדר.

סיכום

בעבודה ניתן לראות את הסדרי הטיעון כמו שהם היום ואיך עושים בהם שימוש בתיקים מסוימים, בנוסף בעבודה מוצג הסדר הטיעון במשפט העברי ואיך היה בו שימוש אז ואיך משתמשים בהסדר הטיעון כיום במשפט הישראלי.

וגם הסדרי הטיעון נקלטו במדינת ישראל במטרה ברורה להקל על העומס והשחיקה ותת עוד אופציה אפשרית לגבי עונש. כמו כל הסדר חדש אשר נכנס למערכת ישנה, גם הסדרי הטיעון זכו לתגובות מכל אחד מהגורמים הרלוונטיים שלוקחים חלק בעריכת הסדר הטיעון, כמו גם מהציבור אשר מהווה את הגורם "המאשר" הסופי וכן הגורם שבאמצעות דעתו משפיע על המשך השימוש בהסדרים. הביקורות כנגד הסדרי הטיעון הינן רבות, וניתן לשים לב שחלק מאותן ביקורות נכנסו למערכת המשפט, כמו גם המחוקק, אשר ניסו במהלך השנים ועדיין מנסים ליצור הנחיות וחקיקות אשר ימסדו את השימוש בהסדרים. למעשה, ולמרות ההכרה של מערכת המשפט בהסדרי הטיעון שניתן להשתמש בהם ככל הניתן, הרי שאין צורך לקבל את המצב הקיים בו פועלים הסדרי הטיעון כבלתי ניתן לשינוי, ויש להמשיך ולחפש כיצד לבצע חקיקה מסודרת אשר תהיה יישום ראוי לאיזון שבין הביקורות ולבין גזרי הדין שניתנים לאחר הסדר הטיעון .

ביבליוגרפיה

חקיקה

חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, ס"ח 43.

